

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
LAUKINĖS AUGALIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1226 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

20 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymo Nr. VIII-1226 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos laukinės augalijos įstatymą Nr. VIII-1226 ir išdėstyti jį taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
LAUKINIŲ AUGALŲ IR GRYBŲ
ĮSTATYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Laukinių augalų ir grybų įstatymas (toliau – įstatymas) nustato visuomeninius santykius Lietuvos Respublikos teritorijoje, Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, kontinentiniame šelfe ir Baltijos jūros ekonominėje zonoje (toliau – Lietuvos Respublikos teritorija), susijusius su laukinių augalų ir grybų apsauga, atkūrimu ir naudojimu.

2. Šiuo įstatymu siekiama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, įgyvendinimą.

3. Šis įstatymas nereglamentuoja apsaugos, atkūrimo ir naudojimo tų laukinių augalų ir grybų, kurių apsaugą, naudojimą, atkūrimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos miškų įstatymas, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Lietuvos Respublikos augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatymas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Augalų bendrija** – augalų ir grybų rūšių populiacijų sambūvis tam tikroje erdvėje tam tikru laiku.

2. **Ekosisteminės paslaugos** – tiesioginiai ir netiesioginiai ekosistemų teikiniai žmonių gerovei. Ši sąvoka atitinka Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 3 straipsnio 6 punkte pateiktą sąvoką „ekosistemų funkcijos“.

3. **Invazinė rūšis** – svetimžemė rūšis, kurios įsikūrimas ir plitimas ekosistemose kelia grėsmę arba daro neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir ekosisteminėms paslaugoms, daro žalingą ekologinį ir ekonominį poveikį. Ši sąvoka atitinka Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 3 straipsnio 2 punkte pateiktą sąvoką „invazinės svetimos rūšys“.

4. **Laukinis augalas** – natūraliai augantis ar pasodintas laukinių augalų rūšies bet kurios vystymosi stadijos individas. Laukiniais augalais pagal šį įstatymą taip pat laikomos augalų sėklos, dalys ar gaminiai iš jų, taip pat sunykę augalų egzemplioriai.

5. **Laukinis grybas** – natūraliai augantis ar pasodintas laukinių grybų rūšies bet kurios vystymosi stadijos individas. Grybais pagal šį įstatymą taip pat laikomos grybų sporos, dalys ar gaminiai iš jų, taip pat sunykę grybų egzemplioriai.

6. **Laukinių augalų ar grybų perkėlimas** – laukinių augalų ar grybų individų paėmimas iš vienos vietos ir įkurdinimas gamtoje kitoje jų rūšies natūralaus arealo vietoje.

7. **Laukinių augalų ar grybų rūšies introdukcija (toliau – introdukcija)** – laukinių augalų ar grybų rūšies individų apgalvotas perkėlimas už natūralaus arealo ribų ir įkurdinimas gamtoje.

8. **Laukinių augalų ar grybų rūšies populiacija** – vienos laukinių augalų ar grybų rūšies individų visuma tam tikrame plote.

9. **Laukinių augalų ar grybų rūšies reintrodukcija (toliau – reintrodukcija)** – laukinių augalų ar grybų rūšies individų pakartotinis įkurdinimas areale, kuriame ta rūšis gyveno, bet išnyko ar buvo išnaikinta.

10. **Laukinių augalų ar grybų rūšis** – visuma vienos kilmės panašiomis morfologinėmis, fiziologinėmis, biocheminėmis, ekologinėmis ypatybėmis pasižyminčių augalų ir grybų individų, paplitusių tam tikroje teritorijoje, turinčių identišką kariotipą, galinčių tarpusavyje kryžmintis ir daugintis. Pagal šį įstatymą rūšies sąvoka apima ir už rūšį žemesnio rango taksonus.

11. **Laukinių augalų ir grybų ištekliai** – gyvi ar negyvi laukiniai augalai ir grybai, jų dalys, augalų ir grybų gyvybinės veiklos produktai.

12. **Prekyba laukiniais augalais ir grybais** – laukinių augalų ir grybų, jų dalių ar gaminių iš jų pirkimas, pardavimas, supirkimas, nuoma, mainai, siūlymas parduoti arba kitas veiksmas, kurį galima prilyginti išvardytiems, įskaitant reklamavimą arba parduoti skatinančio veiksmo skelbimą ir kvietimą tartis, laikymas prekybai, vežimas komerciniais tikslais, įvežimas į Lietuvos Respubliką (įskaitant įvežimą iš jūros) iš Europos Sąjungai nepriklausančių šalių arba išvežimas iš Lietuvos Respublikos į tas šalis, vežimas tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją, viešas eksponavimas siekiant gauti pajamų, viešų vietų puošimas.

13. **Svetimžemė augalų, grybų ar mikroorganizmų rūšis (toliau – svetimžemė rūšis)** – augalų, grybų ar mikroorganizmų rūšies ar už rūšį žemesnio rango taksono individai, dėl žmonių veiklos patekę už savo natūralaus arealo ribų. Ši sąvoka apima visas tokių augalų, grybų ar mikroorganizmų rūšių dalis, gametas, sėklas ar auginius, visus hibridus ir augalų veisles, kurių atstovai gali išgyventi ir daugintis. Ši sąvoka atitinka Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 3 straipsnio 1 punkte pateiktą sąvoką „svetimos rūšys“.

Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos želdynų įstatyme, Lietuvos Respublikos augalų nacionalinių genetinių išteklių įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, 1996 m. gruodžio 9 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 338/97 dėl laukinės faunos ir floros rūšių apsaugos kontroliuojant jų prekybą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 3 tomas, p. 136) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. sausio 20 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2017/160 (OL 2017 L 27, p. 1), ir Reglamente (ES) Nr. 1143/2014.

3 straipsnis. Nuosavybės teisė į laukinius augalus ir grybus

Laukinių augalų ir grybų ištekliai, kurie, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktu, reglamentuojančių laukinių augalų ir grybų naudojimą, reikalavimais, buvo paimti iš aplinkos ar kitaip teisėtai įgyti, tampa juos iš aplinkos paėmusio ar teisėtai įgijusio asmens nuosavybe.

4 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų apsaugos ir jų išteklių naudojimo valstybinis valdymas, valstybės ir savivaldybių institucijų kompetencijos

1. Laukinių augalų ir grybų apsaugos ir jų išteklių naudojimo valstybinį valdymą pagal kompetenciją vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir savivaldybių vykdomosios institucijos.

2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija:

1) rengia ir tvirtina laukinių augalų ir grybų apsaugos, išteklių naudojimo programas ir koordinuoja jų įgyvendinimą;

2) nustato laukinių augalų ir grybų išteklių, laukinių augalų rūšių augaviečių apsaugos, atkūrimo ir tvarkymo reikalavimus;

3) tvirtina laukinių augalų ir grybų apsaugos ir veiksmų planų rengimo ir šių planų tvirtinimo tvarkos aprašą, nustato laukinių augalų ir grybų gausos reguliavimo veiksmų planų tvirtinimo tvarką, programas, metodikas ir invazinių rūšių valdymo ir naikinimo priemones;

4) suderinusi su Muitinės departamentu prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, tvirtina Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisykles;

5) tvirtina Laukinių augalų ir grybų naudojimo tvarkos aprašą;

6) tvirtina Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašą;

7) tvirtina Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos aprašą;

8) tvirtina Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą;

9) tvirtina Laukiniams augalams ir grybams padarytos žalos apskaičiavimo tvarką.

3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgalios institucijos koordinuoja, kontroliuoja ir įgyvendina laukinių augalų ir grybų apsaugos, gausos reguliavimo veiksmų planus, programas, metodikas ir invazinių rūšių valdymo ir naikinimo priemones.

4. Savivaldybių vykdomosios institucijos, Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatytais atvejais ir nustatyta tvarka pagal nusistatytus prioritetus dėl pasirinktų invazinių rūšių ir jų paplitimo teritorijų, atsižvelgdamos į sukauptas Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas ir į galimybę jas skirti invazinių rūšių valdymo, gausos reguliavimo ir naikinimo priemonių įgyvendinimui, finansuoja šių priemonių įgyvendinimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

LAUKINIŲ AUGALŲ IR GRYBŲ IR JŲ IŠTEKLIŲ NAUDOJIMAS IR APSAUGA

5 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų ir jų išteklių apsaugos priemonės

Laukinių augalų ir grybų ir jų išteklių apsauga užtikrinama:

1) steigiant Lietuvos Respublikos saugomas teritorijas Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka ir jose įgyvendinant laukinių augalų ir grybų rūšių apsaugos priemones;

2) rengiant invazinių rūšių valdymo, gausos reguliavimo veiksmų planus, programas ir metodikas ir įgyvendinant invazinių rūšių, valdymo, gausos reguliavimo ir naikinimo priemones;

3) reguliuojant ir kontroliuojant laukinių augalų ir grybų išteklių naudojimą, ribojant sunkiai atsikuriančių bei didelę paklausą turinčių atskirų laukinių augalų ir grybų rūšių naudojimą;

4) atliekant laukinių augalų ir grybų rūšių buveinių priežiūrą ir tvarkymą, atkuriant sunaikintas buveines, augavietes ir augalų bendrijas; kuriant biotopus ir išsaugant visai Lietuvos gamtai būdingų augalų, grybų rūšių ir bendrijų įvairovę;

5) atliekant laukinių augalų ir grybų rūšių būklės tyrimus ir stebėseną, rūšių tiriamuosius ir kitus darbus, reikalingus laukinių augalų ir grybų rūšių apsaugai organizuoti ir naudojimui reguliuoti;

6) organizuojant duomenų apie laukinių augalų ir grybų rūšių augavietes kaupimą informacinėje sistemoje;

7) vertinant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentus, atliekant planų ir programų strateginį pasekmių aplinkai vertinimą ir šių įvertinimų pagrindu ribojant ar draudžiant ūkinę ar kitokią veiklą, kuri gali daryti neigiamą poveikį laukiniams augalams ir grybams;

8) taikant teisinę atsakomybę ir nustatant padarytos žalos atlyginimą už laukiniams augalams ir grybams padarytą žalą;

9) ugdant, šviečiant ir informuojant visuomenę apie laukinių augalų ir grybų išsaugojimo ir jų išteklių tausaus naudojimo svarbą;

10) prisijungiant prie tarptautinių susitarimų dėl laukinių augalų ir grybų rūšių apsaugos ir įgyvendinant jų reikalavimus;

11) taikant kitas laukinių augalų ir grybų rūšių apsaugą palankiai veikiančias ir jų išsaugojimą užtikrinančias priemones.

6 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų išteklių naudotojų teisės ir pareigos

1. Laukinių augalų ir grybų išteklių naudotojai yra fiziniai arba juridiniai asmenys, kitos organizacijos ar jų padaliniai (toliau – juridiniai asmenys).

2. Laukinių augalų ir grybų išteklių naudotojai turi teisę:

1) naudoti laukinių augalų ir grybų išteklius visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, kurioje neuždraustas ar neapribotas lankymasis vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais žmonių lankymąsi tam tikrose teritorijose;

2) introdukuoti ir reintrodukuoti laukinius augalus ir grybus laikydamiesi šio įstatymo reikalavimų ir turint šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytą leidimą;

3) vykdyti laukinių augalų ir grybų perkėlimą laikantis šio įstatymo reikalavimų;

4) naudoti invazines rūšis, kurios įtrauktos į Reglamente (ES) Nr. 1143/2014 nurodytą Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių rūšių sąrašą (toliau – Sąjungos sąrašas), turint šio įstatymo 11 straipsnyje nurodytą leidimą;

5) prekiauti teisėtai įgytais laukiniais augalais ir grybais;

6) įstatymų ir ES teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka gauti finansinę pagalbą laukinių augalų ir grybų ištekliams apsaugoti ir atkurti, invazinių rūšių valdymo, gausos reguliavimo ir naikinimo priemonėms vykdyti.

3. Laukinių augalų ir grybų išteklių naudotojai privalo:

1) nepažeisti žemės, miško, vandens telkinių savininkų, valdytojų ir naudotojų teisių bei interesų;

2) rinkdami, pjaudami ar kitaip imdami iš aplinkos laukinius augalus, grybus ar jų dalis, laikytis Laukinių augalų ir grybų naudojimo tvarkos apraše nustatytų reikalavimų;

3) savo lėšomis vykdyti introdukuotos/reintrodukuotos rūšies išgyvenimo ir sveikatingumo monitoringą ir teikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai ataskaitas apie rūšies įveisimo rezultatus vadovaudamiesi Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašu;

4) užtikrinti priemones, kuriomis galima greitai ir efektyviai sunaikinti ar kontroliuoti augalų ir grybų plitimą, jei introdukuotos/reintrodukuotos rūšies augalai ar grybai pradeda kenkti ekosistemai;

5) vykdyti laukinių augalų ar grybų perkėlimą tik įsitikinus, kad laukinių augalų ir grybų perkėlimas nekels grėsmės ekosistemų stabilumui, buveinių pakitimui, nedarys neigiamo poveikio vietinių rūšių populiacijoms ir nekels grėsmės žmonių, naminių ar laukinių gyvūnų sveikatai ir gyvybei;

6) neplatinti, neperkelti, neintrodukuoti invazinių rūšių;

7) naudodami invazines rūšis, įtrauktas į Reglamente (ES) Nr. 1143/2014 nurodytą Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių rūšių sąrašą, laikytis šio reglamento, šio įstatymo reikalavimų ir leidime nustatytų sąlygų;

8) skubiai sunaikinti uždaroje valdoje augintas (laikytas) ir paplitusias aplinkoje invazines rūšis savo lėšomis;

9) atlyginti žalą, padarytą laukiniams augalams ir grybams.

7 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų išteklių naudojimas

1. Laukinių augalų ir grybų išteklių naudojimo būdai:

- 1) laukinių augalų, jų dalių, sėklų, sporų, žiedų, lapų, vaisių ir šaknų rinkimas (kasimas, rovimas, pjovimas, kirtimas);
- 2) grybų rinkimas;
- 3) sulos leidimas;
- 4) žievės lupimas;
- 5) kita su laukinių augalų ir grybų išteklių ėmimu iš gamtinės aplinkos susijusi veikla;
- 6) laukinių augalų ir grybų naudojimas švietimo, mokslo ir kitais tikslais ir botaninėms bei mikologinėms kolekcijoms sudaryti;
- 7) laukinių augalų ir grybų dauginimas ir auginimas;
- 8) invazinių rūšių dauginimas, laikymas, auginimas, įvežimas į Lietuvos Respubliką, išvežimas iš Lietuvos Respublikos, vežimas per Lietuvos Respublikos teritoriją, pateikimas rinkai, mainymas ir kitoks naudojimas;
- 9) laukinių augalų, grybų ir jų hibridų perkėlimas, introdukcija, reintrodukcija;
- 10) laukinių augalų ir grybų gausos reguliavimas;
- 11) prekyba laukiniais augalais ir grybais.

2. Naudojant laukinių augalų ir grybų išteklius vandens telkinio ar žemės savininko (jeigu žemės valdytojas yra kitas asmuo, negu savininkas – tada žemės valdytojo) sutikimas reikalingas šiais atvejais:

- 1) kertant krūmus ir medžius;
- 2) pjauant ir kertant medžių ir krūmų šakas ar jų dalis (išskyrus asmeniniams dekoratyviniams tikslams valstybinėje žemėje);
- 3) išsikasant krūmų ir medžių sodinukus;
- 4) raunant medžių ir krūmų šaknis;
- 5) leidžianti sulą (išskyrus, kai sula leidžiama valstybiniuose miškuose asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija);
- 6) šienaujant, išskyrus atvejus, kai šienaujama valstybiniame miške esančiose aikštėse, pelkėse, kvartalinėse linijose, kitoje ne miško auginimui skirtoje miško žemėje, taip pat retuose medynuose, kuriuose nėra galimybių miškui atželti;
- 7) lupant žievę nuo gyvų medžių ir krūmų;
- 8) imant miško paklotę;
- 9) naudojant nendrių išteklius ūkiniais tikslais ar poreikiams, susijusiems su verslu ar profesija;
- 10) renkant riešutus privačioje ne miško žemėje.

3. Kai kurių laukinių augalų ir grybų rūšių išteklių naudojimas ir (ar) naudojimo būdai, siekiant apsaugoti rūšių buveinės, laukinius augalus ir grybus, miško išteklius, želdinius, kad būtų nedaroma žala laukinių augalų ir grybų ištekliams, kad nebūtų žalojami medžiai ir krūmai, atsižvelgiant į rūšių ekologinę būklę, populiacijų dinamiką, buveinių būklę ir apsaugą, rūšių reprodukcijos galimybes ir (arba) jų svarbą tarptautiniu mastu, gali būti uždraudžiamas arba ribojamas nustatant leidžiamus laukinių augalų ir grybų paėmimo būdus, priemones, terminus, vietas, kiekį ar dydį. Ribojamų ir draudžiamų naudoti laukinių augalų ir grybų rūšys, leidžiamų paimti laukinių augalų ir grybų kiekis, dydis, paėmimo būdai, terminai ir vietos nurodomi Laukinių augalų ir grybų naudojimo tvarkos apraše.

4. Atsižvelgiant į laukinių augalų ir grybų apsaugos būklę, taip pat į Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių reikalavimus arba siekiant kuo mažiau laukinių augalų ir grybų paimti iš jų buveinių, arba tais atvejais, kada kai kurių rūšių laukiniai augalai ir grybai, patekę į aplinką, galėtų sukelti invazijų į natūralias ekosistemas ir jų sutrikdymo pavojų, keltų grėsmę gyvūnų ir žmonių sveikatai, kitiems augalams ar grybams, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija riboja arba

uždraudžia prekybą tam tikrų rūšių laukiniais augalais ir grybais ir jų įvežimą (išvežimą) į (iš) Lietuvos Respubliką. Ribojamų ir draudžiamų prekiauti ir/ar įvežti (išvežti) į (iš) Lietuvos Respubliką laukinių augalų ir grybų rūšys nurodomos Prekybos laukiniais gyvūnais, augalais ir grybais taisyklėse.

5. Prekiauti laukiniais augalais ar grybais leidžiama asmenims, teisėtai įgijusiems ir/ar padauginusiems šiuos augalus ar grybus dirbtiniu būdu arba teisėtai įvežusiems juos iš kitų šalių.

6. Laukinių augalų ir grybų (išskyrus invazines rūšis) naudojimas neturi kelti grėsmės tokių rūšių ilgalaikiam išlikimui ir pastangoms užtikrinti tinkamą jų apsaugos būklę.

7. Laukinių augalų ir grybų išteklių saugomose teritorijose naudojimo sąlygas nustato šis įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas ir kiti veiklą saugomose teritorijose reglamentuojantys dokumentai.

8 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų gausos reguliavimas

1. Atskirų rūšių laukinių augalų ir grybų gausa gali būti reguliuojama siekiant apsaugoti laukinius augalus, grybus ir gyvūnus ir natūralias jų buveines, siekiant išvengti kai kurių laukinių augalų ir grybų daromos žalos žemės ūkiui, miškų ūkiui, vandens telkiniams, akvakultūrai ir kitoms nuosavybės rūšims, taip pat siekiant užtikrinti gyventojų sveikatos apsaugą ir saugumą, apsaugoti nuo ligų naminius gyvūnus; atsižvelgiant į kitas įpareigojančias svarbesnio viešojo intereso priežastis, įskaitant socialinio ir ekonominio pobūdžio, į pirminės svarbos gamtinei aplinkai naudingas pasekmes, svarbias ir palankias pasekmes aplinkai. Laikoma, kad įpareigojančių svarbesnio visuomenės intereso priežasčių, tarp jų ir socialinio ar ekonominio pobūdžio, esama, kai įrodyta, kad planuojama ūkinė veikla būtina dėl veiksmų ar planų, kurių tikslas yra apginti pamatines žmonių gyvenimo vertybes (sveikatą, saugumą, aplinką) arba dėl pagrindinių valstybės ir visuomenės politikos programų arba dėl ekonominės ar socialinės veiklos ir viešųjų paslaugų vykdymo.

2. Atskirų rūšių laukinių augalų ir grybų gausa reguliuojama taip, kad tai nedarytų žalos aplinkai ir kitų rūšių laukinių augalų, grybų ir gyvūnų populiacijoms ir jų buveinėms.

3. Saugomų rūšių laukinių augalų ir grybų gausos reguliavimo sąlygas ir būdus nustato Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas.

4. Reguluojant laukinių augalų ir grybų gausą, privaloma laikytis reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose laukinių augalų ir grybų gausos reguliavimo priemonių ir būdų naudojimą.

9 straipsnis. Invazinių rūšių kontrolės taryba

1. Invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo priemonėms nustatyti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija tvirtina Invazinių rūšių kontrolės tarybos sudėtį ir jos nuostatus. Invazinių rūšių kontrolės taryba teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros, šių rūšių valdymo planų, priemonių ir programų kūrimo ir įgyvendinimo, dėl teisės aktų, susijusių su invazinėmis rūšimis, rengimo, pakeitimo ar papildymo, teikia rekomendacijas, siūlymus ir išvadas dėl laukinių augalų, grybų bei jų hibridų perkėlimo, introdukcijos ir reintrodukcijos; teikia pasiūlymus dėl invazinių rūšių įvežimo į Lietuvos Respubliką ir jų naudojimo.

2. Invazinių rūšių kontrolės tarybą sudaro Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotų institucijų, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, Žuvininkystės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos, mokslo ir studijų institucijų atstovai.

10 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų introdukcija ir reintrodukcija. Leidimo introdukuoti ar reintrodukuoti laukinius augalus ir grybus gamtinėje aplinkoje, įkurdinti išvestus augalų ir grybų hibridus išdavimas, galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas ir galiojimo panaikinimas. Leidimo turėtojo pareigos. Laukinių augalų ir grybų perkėlimas

1. Introdukuoti, reintrodukuoti laukinius augalus ir grybus, gamtinėje aplinkoje įkurdinti išvestus augalų ir grybų hibridus leidžiama turint Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos leidimą introdukcijai arba reintrodukcijai, išduotą vadovaujantis šiuo įstatymu ir Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašu (toliau – Leidimas introdukuoti/reintrodukuoti).

2. Leidimas reintrodukuoti Lietuvos Respublikos teritorijoje natūraliai augusių ir išnykusių laukinių augalų ir grybų rūšis išduodamas prieš tai ištiriant, ar tikslinga jas reintrodukuoti, ar reintrodukcija padės atkurti palankią rūšies apsaugos būklę, atsižvelgiant į kitų valstybių patirtį, atlikus mokslinius tyrimus, jeigu ši reintrodukcija nekelia pavojaus ekosistemų stabilumui, yra įvertintos rūšies perspektyvos, galimas jų poveikis kitoms rūšims, jų populiacijoms ir buveinėms; ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai priėmus sprendimą dėl Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti išdavimo. Jeigu ketinama reintrodukuoti vietines rūšis, kurios yra įrašytos į Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių, kurioms reikalinga griežta apsauga, sąrašą, patvirtintą aplinkos ministro įsakymu, reintrodukcija gali būti vykdoma tik atitinkamai pasitarus su visuomene dėl šių rūšių reintrodukcijos. Pasitarimo su visuomene tvarką ir terminus nustato Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašas.

3. Leidimas introdukuoti/reintrodukuoti neišduodamas ir priimamas sprendimas nepritari rūšies introdukcijai/reintrodukcijai:

1) jeigu Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija nustato, kad yra hibridizacijos ar konkuravimo su giminingomis rūšimis, augalų ligų išplitimo ir buveinių pakitimo pavojus arba kitaip gali būti sutrikdytas ekosistemų stabilumas ar kilti grėsmė žmonių, naminių ir laukinių gyvūnų sveikatai ir gyvybei;

2) jeigu ketinama introdukuoti ar reintrodukuoti tokias laukinių augalų ir grybų rūšis, kurių paplitimo natūralioje aplinkoje poveikis vietinėms rūšims yra žalingas, nenustatytas, nežinomas ar neprognozuojamas.

4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija išduoda leidimą introdukuoti/reintrodukuoti arba pateikia atsakymą dėl leidimo neišdavimo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo, rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekto, nurodyto šio straipsnio 5 dalyje, visų tinkamai įformintų dokumentų ir informacijos, reikalingos leidimui gauti, gavimo dienos. Prašyme pateikiama informacija, nurodyta Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše.

5. Reikalavimai rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektui nustatomi šiame įstatyme ir Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše. Rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekte turi būti pateikiama informacija apie vietovę, kurioje numatoma vykdyti introdukciją/reintrodukciją, ir informacija apie šios vietovės biologinę įvairovę; informacija apie numatomą introdukuoti/reintrodukuoti laukinių augalų ar grybų kilmę, genetiką, skaičių, amžių, informacija apie tinkamiausią introdukcijos/reintrodukcijos laiką (sezoną); apie numatomą aklimatizacijos ir natūralizacijos laiką; įvertinami biotiniai ir abiotiniai faktoriai, lemiantys rūšies egzistavimą; įvertinamas galimas introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies poveikis ekosistemai. Introdukuojamos/reintrodukuojamos rūšies monitoringo programa turi būti sudėtinė projekto dalis. Monitoringo vykdymo dažnumas ir terminas nustatomas rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekte atsižvelgiant į rūšies biologines savybes.

6. Priimdama sprendimą dėl Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti išdavimo, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija įvertina rūšies biologines savybes ir šios rūšies introdukcijos/reintrodukcijos galimą poveikį aplinkos komponentams, vadovaudamasi šiuo įstatymu ir Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašu, bei konsultuojasi su Invazinių rūšių kontrolės taryba Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše nustatyta tvarka.

7. Invazinių rūšių kontrolės taryba pritaria, pritaria su pastabomis arba nepitaria parengtam rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektui, atsižvelgdama į šio straipsnio 3 dalyje nurodytus aspektus ir į šiame įstatyme ir Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše nurodytus reikalavimus introdukcijos/reintrodukcijos projektui.

8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo ir rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekto gavimo dienos priima sprendimą dėl pritarimo rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektui ir išduoda leidimą introdukuoti/reintrodukuoti; arba informuoja leidimo prašytoją dėl projekto patikslinimo pagal pateiktas pastabas (dėl introdukcijos/reintrodukcijos vietos, laiko, rūšių kilmės, skaičiaus, amžiaus, monitoringo); arba pateikia leidimo prašytojui atsakymą dėl nepritarimo rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektui.

9. Leidimo prašytojas ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų nuo siūlymo patikslinti rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektą gavimo pateikia patikslintą projektą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai.

10. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija, konsultuodamasi su Invazinių rūšių kontrolės taryba Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše nustatyta tvarka, ne vėliau kaip per 20 kalendorinių dienų nuo patikslinto pagal pateiktas pastabas projekto gavimo dienos išduoda Leidimą introdukuoti/reintrodukuoti arba pateikia atsakymą dėl leidimo neišdavimo.

11. Jeigu Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai priimti sprendimui dėl Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti išdavimo (neišdavimo) būtina įvertinti ir patikrinti papildomą informaciją – ar rūšis nekels grėsmės vietinėms rūšims, ar nekonkuruos su jomis dėl maisto ir buveinių, ar netaps invazine rūšimi ir nepadarys žalos vietinei biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai, gyvūnų sveikatai, ar ši rūšis nebus ligų ir parazitų, pavojingų augalams, grybams, gyvūnams ir žmonėms pernešėja bei dėl numatomos rūšies introdukcijos/reintrodukcijos įvertinimo reikia kreiptis į mokslo ir studijų institucijas ar kitų šalių kompetentingas institucijas, leidimo introdukuoti/reintrodukuoti išdavimo (neišdavimo) terminas gali būti pratęsiamas vieną kartą iki 30 dienų. Tokiu atveju Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo, rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekto, tinkamai įformintų dokumentų ir informacijos, reikalingos leidimui gauti, gavimo dienos pateikia Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti prašytojui atsakymą dėl prašymo nagrinėjimo pratęsimo. Į Leidimo išdavimo (neišdavimo) terminą neįskaičiuojamas terminas, per kurį Leidimo prašytojas pateikia patikslintą rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektą Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai, ir terminas, per kurį Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija po patikslinto pagal pateiktas pastabas projekto gavimo dienos išduoda Leidimą introdukuoti/reintrodukuoti arba pateikia atsakymą dėl leidimo neišdavimo.

12. Prašymas išduoti Leidimą introdukuoti/reintrodukuoti nebenagrinėjimas, jeigu leidimo prašytojas:

1) per 60 kalendorinių dienų nuo informacijos apie būtinybę pateikti trūkstantis dokumentus ir (ar) informaciją gavimo dienos Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai nepateikia visų prašomų dokumentų, duomenų ir informacijos, nurodytos Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše ir reikalingos leidimui gauti;

2) per 90 kalendorinių dienų nuo informacijos apie būtinybę patikslinti rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projektą gavimo dienos nepateikia pagal pateiktas pastabas patikslinto rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekto.

13. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimą sustabdo:

1) jeigu leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojas nesilaiko išduotame leidime nustatytų sąlygų dėl introdukcijos/reintrodukcijos, rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekto ir pažeidžia šio įstatymo reikalavimus;

2) jeigu leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojas nevykdo pareigų, nustatytų šio straipsnio 22 dalyje;

3) gavus ir įvertinus naują informaciją apie planuojamos ar vykdomos introdukcijos/reintrodukcijos galimą grėsmę arba galimą neigiamą poveikį biologinei įvairovei ir ekosisteminėms paslaugoms;

4) Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojas pateikia rašytinį prašymą sustabdyti leidimo galiojimą.

14. Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimas gali būti sustabdomas ne ilgesniam kaip 2 metų laikotarpiui.

15. Prieš sustabdydama leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimą dėl šio straipsnio 13 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų priežasčių, Aplinkos ministerijos įgaliota institucija įspėja leidimo turėtoją ir šiems pažeidimams pašalinti nustato ne ilgesnį kaip 10 kalendorinių dienų terminą, kuris, leidimo turėtojo prašymu, gali būti pratęstas 15 kalendorinių dienų vieną kartą. Jeigu per nustatytą laikotarpį leidimo turėtojas nepašalina nustatytų pažeidimų, leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimas sustabdomas. Terminas pažeidimams pašalinti skaičiuojamas nuo leidimo turėtojo informavimo apie sprendimo dėl įspėjimo priėmimą dienos.

Gavusi šio straipsnio 13 dalies 3 punkte nurodytą informaciją, Aplinkos ministerijos įgaliota institucija ne vėliau kaip per 2 darbo dienas įspėja leidimo turėtoją apie tokios informacijos gavimą.

16. Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimo sustabdymo terminas skaičiuojamas nuo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgalios institucijos sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos.

17. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimo sustabdymą panaikina, jeigu:

1) leidimo turėtojas per nustatytą ne ilgesnį kaip 2 metų terminą nuo sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos pašalina nustatytus pažeidimus, dėl kurių sustabdytas leidimo galiojimas;

2) kai Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija, konsultuodamasi su Invazinių rūšių kontrolės taryba Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos apraše nustatyta tvarka ir remdamasi turima informacija, įvertina, kad planuojama ar vykdoma introdukcija/reintrodukcija nekelia grėsmės arba nedaro neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir ekosisteminėms paslaugoms;

3) leidimo turėtojas pateikė prašymą panaikinti leidimo galiojimo sustabdymą, jeigu prieš tai buvo pateikęs prašymą sustabdyti leidimo galiojimą.

18. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimą panaikina, jeigu:

1) Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojas pateikia rašytinį prašymą panaikinti leidimo galiojimą;

2) leidimo turėtojas likviduojamas ar reorganizuojamas baigdamas leidime nurodytą veiklą;

3) mirus fiziniam asmeniui, kuriam jis buvo išduotas;

4) leidimo turėtojas per nustatytą ne ilgesnį kaip 2 metų terminą nuo sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos nepašalina nustatytų pažeidimų, dėl kurių sustabdytas Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimas;

5) tos pačios sąlygos, nustatytos išduotame Leidime introdukuoti/reintrodukuoti ar rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekte, to paties šio įstatymo reikalavimo, reglamentuojančio introdukciją/reintrodukciją, pažeidimas padaromas antrą kartą per 2 metų laikotarpį;

6) leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojas per 3 metus nuo Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti išdavimo dienos nepradeda vykdyti veiklos;

7) jeigu leidimo galiojimas buvo sustabdytas dėl šio straipsnio 13 dalies 3 punkte nurodytos priežasties ir ne vėliau kaip per 2 metus nuo leidimo galiojimo sustabdymo dienos negaunama naujos informacijos ir nenustatoma, kad planuota ar vykdyta introdukcija/reintrodukcija nekelia grėsmės arba nedaro neigiamo poveikio biologinei įvairovei ir ekosisteminiams paslaugoms;

8) jeigu leidimo turėtojas, pateikęs prašymą dėl leidimo galiojimo sustabdymo, per 2 metus nuo leidimo galiojimo sustabdymo dienos nepateikia prašymo dėl leidimo galiojimo sustabdymo panaikinimo;

9) leidimui gauti asmuo buvo pateikęs suklastotus duomenis ir dokumentus.

19. Prieš panaikindama leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimą dėl šio straipsnio 18 dalies 4, 6 ir 8 punktuose nurodytų priežasčių, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija prieš 10 darbo dienų įspėja leidimo turėtoją apie leidimo galiojimo panaikinimą. Jeigu leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojas per 10 darbo dienų nuo įspėjimo gavimo pašalina šio straipsnio 18 dalies 4, 6 ir 8 dalyse nurodytas priežastis, leidimo galiojimas nenaikinamas.

20. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliota institucija apie sprendimo dėl leidimo introdukuoti/reintrodukuoti galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir galiojimo panaikinimą priėmimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja leidimo turėtoją.

21. Leidimas introdukuoti/reintrodukuoti pakeičiamas pasikeitus juridinio asmens pavadinimui ir/ar adresui arba, kai pasikeičia fizinis asmuo, vykdamas introdukciją/reintrodukciją, ir nesikeičia kitos leidimo introdukuoti/reintrodukuoti sąlygos. Aplinkos ministerijos įgaliota institucija, gavusi asmens prašymą, per 5 darbo dienas nuo prašymo, visų tinkamai įformintų dokumentų ir informacijos, reikalingos leidimui išduoti, gavimo dienos pakeičia prašymą pateikusiam asmeniui leidimą introdukuoti/reintrodukuoti.

22. Leidimo introdukuoti/reintrodukuoti turėtojo pareigos:

1) savo lėšomis vykdyti introdukuotos/reintrodukuotos rūšies išgyvenimo ir sveikatingumo monitoringą, nustatytą rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekte;

2) vykdamas introdukciją/reintrodukciją laikytis leidime nustatytų sąlygų dėl introdukcijos/reintrodukcijos ir sąlygų, nustatytų rūšies introdukcijos/reintrodukcijos projekte;

3) teikti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotai institucijai ataskaitas apie rūšies įveisimo rezultatus vadovaujantis Introdukcijos, reintrodukcijos ir perkėlimo tvarkos aprašu;

4) užtikrinti priemones, kuriomis galima greitai ir efektyviai sunaikinti ar kontroliuoti introdukuotų/reintrodukuotų rūšių plitimą, jei jos pradeda kenkti ekosistemai.

23. Leidžiama perkelti Lietuvos Respublikos teritorijoje natūraliai augančių rūšių laukinius augalus ir grybus į jiems būdingas buveines, įsitikinus, kad laukinių augalų ir grybų perkėlimas nekels grėsmės ekosistemų stabilumui, buveinių pakitimui, nedarys neigiamo poveikio vietinių rūšių populiacijoms ir nekels grėsmės žmonių, naminių ar laukinių gyvūnų sveikatai ir gyvybei.

11 straipsnis. Invazinių rūšių valdymas, gausos reguliavimas ir plitimo prevencija.

Leidimo naudoti invazines rūšis išdavimas, jo galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas ir leidimo galiojimo panaikinimas

1. Invazinių rūšių valdymą ir naikinimą, naudojimą ir gausos reguliavimo ir naikinimo būdus reglamentuoja Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos aprašas.

2. Invazines rūšis draudžiama tyčia platinti, introdukuoti, reintrodukuoti, perkelti ir įkurdinti aplinkoje.

3. Kai tam tikrų svetimžemių rūšių laukiniai augalai ir grybai, patekę į aplinką, galėtų sukelti invazijų į natūralias ekosistemas ir jų sutrikdymo pavojų, keltų grėsmę žmonių sveikatai, kitiems augalams, grybams ar gyvūnams, tam tikrų rūšių laukinių augalų ir grybų auginimas, dauginimas, laikymas, platinimas, įvežimas į Lietuvos Respubliką, išvežimas iš Lietuvos Respublikos, vežimas

per Lietuvos Respublikos teritoriją, pateikimas rinkai, mainymas, prekiavimas jomis ir kitoks naudojimas gali būti ribojamas arba draudžiamas. Šias rūšis dauginti, auginti, laikyti, platinti, pateikti rinkai, įvežti, išvežti ar vežti per Lietuvos Respublikos teritoriją, mainyti, prekiauti jomis ar kitaip naudoti leidžiama laikantis Reglamento (ES) Nr. 1143/2014, šio įstatymo ir Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos aprašo reikalavimų.

4. Visuomenės ir atskirų subjektų informavimą apie tam tikrų rūšių laukinių augalų ir grybų auginimo, dauginimo, laikymo, platinimo, įvežimo į Lietuvos Respubliką, išvežimo iš Lietuvos Respublikos, vežimo per Lietuvos Respublikos teritoriją, pateikimo rinkai, mainymo, prekiavimo jomis ir kitokio naudojimo ribojimus ar draudimus organizuoja ir koordinuoja Aplinkos ministerija ir/ ar jos įgaliotos institucijos.

5. Jeigu invazinė rūšis įtraukta ir į Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašą, ir į Sąjungos sąrašą, taikomos Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 ir šio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios į Sąjungos invazinių rūšių sąrašą įtrauktų rūšių naudojimą.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija išduoda šiuos Reglamente (ES) Nr. 1143/2014 nustatytus leidimus naudoti invazines rūšis, įrašytas į Sąjungos sąrašą (taip pat sustabdo jų galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą ir panaikina leidimo galiojimą) (toliau – Leidimas naudoti invazines rūšis):

1) leidimus naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, *ex-situ* išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 8 straipsnyje (toliau – Leidimas naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, *ex-situ* išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje);

2) leidimus naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtakingais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, nurodytus Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 9 straipsnyje (toliau – Leidimas naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtakingais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus).

7. Leidimai naudoti invazines rūšis išduodami, jų galiojimas sustabdomas, galiojimo sustabdymas panaikinamas ir leidimo galiojimas panaikinamas vadovaujantis Reglamentu (ES) Nr. 1143/2014 ir šio straipsnio nuostatomis.

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija prie išduotų Leidimų naudoti invazines rūšis prideda 2016 m. vasario 4 d. Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 2016/145, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 patvirtinamas formato dokumento, laikomo įrodymu, kad kompetentingos valstybių narių valdžios institucijos išdavė leidimą įstaigoms vykdyti tam tikrą veiklą, susijusią su Sąjungai susirūpinimą keliančiomis invazinėmis svetimomis rūšimis (OL 2016 L 30, p. 1), nurodytą dokumentą (toliau – Leidimo įrodymas). Leidimo įrodymas visais atvejais pridedamas prie Leidimo naudoti invazines rūšis ir prie šiame leidime nurodytų Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių egzempliorių ir yra neatsiejamas nuo leidimo naudoti invazines rūšis.

9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija prireikus kreipiasi į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją ar jos įgaliotas institucijas ar į Valstybinę maisto ir veterinarijos tarnybą, kad šios pagal kompetenciją įvertintų leidimo prašytojo pateiktą informaciją ir teiktų kitą informaciją, reikalingą pateikiant Europos Komisijai paraišką išduoti leidimą žemės ūkio veiklos subjektams naudoti invazines rūšis žemės ūkyje tikslais, susijusiais su socialinio ar ekonominio pobūdžio interesais.

10. Leidimui naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, *ex-situ* išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje, gauti kartu su prašymu pateikiami visi dokumentai ir informacija, nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1143/2014. Leidimui naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtakingais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, gauti kartu su prašymu pateikiami

visi dokumentai ir informacija, nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1143/2014, reikalinga teikti paraišką Europos Komisijai.

11. Leidimas naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, ex-situ išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje, išduodamas arba atsisakymas išduoti leidimą leidimo prašytojui pateikiamas per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo, visų tinkamai įformintų dokumentų ir informacijos, nustatytos Reglamente (ES) Nr. 1143/2014, reikalingos leidimui išduoti, gavimo dienos.

12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, gavusi visus reikalingus dokumentus ar informaciją, nurodytą Reglamente (ES) Nr. 1143/2014, išduoti Leidimui naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtikinamais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos išnagrinėja prašymą ir pateikia paraišką Europos Komisijai arba pateikia leidimo prašytojui neigiamą atsakymą dėl paraiškos Europos Komisijai neteikimo. Gavusi pranešimą iš Europos Komisijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija išduoda leidimą arba leidimo prašytojui pateikia atsisakymą išduoti leidimą per 10 kalendorinių dienų nuo Europos Komisijos pranešimo gavimo dienos.

13. Prašymo išduoti Leidimo naudoti invazines rūšis nagrinėjimas nutraukiamas, jeigu leidimo prašytojas per 60 kalendorinių dienų nuo informacijos apie būtinybę pateikti trūkstančius dokumentus ir (ar) informaciją gavimo dienos Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai nepateikia visų prašomų dokumentų, duomenų ir informacijos, reikalingos išduoti leidimą ir (ar) pateikti paraišką Europos Komisijai.

14. Jeigu Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotai institucijai priimti sprendimui dėl Leidimo naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, ex-situ išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje išdavimo (neišdavimo) ar paraiškos dėl Leidimo naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtikinamais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, pateikimo Europos Komisijai būtina įvertinti ir patikrinti papildomą informaciją – ar naudojama invazinė rūšis nekels grėsmės vietinėms rūšims, nedarys žalos vietinei biologinei įvairovei, visuomenės sveikatai, gyvūnų sveikatai, atlikti vietos, kurioje numatoma laikyti (naudoti) invazines rūšis, patikrinimą ir dėl numatomo invazinės rūšies naudojimo įvertinimo reikia kreiptis į mokslo ir studijų institucijas ar kitų šalių kompetentingas institucijas, tokiu atveju leidimo naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, ex-situ išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje išdavimo (neišdavimo) arba paraiškos Europos Komisijai dėl Leidimo naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtikinamais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, pateikimo (neteikimo) terminas gali būti pratęsiamas, bet ne ilgesniam kaip 15 kalendorinių dienų terminui. Tokiu atveju Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo, visos reikalingos informacijos ir dokumentų gavimo dienos pateikia leidimo naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, ex-situ išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais prašytojui atsakymą dėl prašymo leidimui gauti nagrinėjimo ar Leidimo naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtikinamais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, prašytojui atsakymą dėl paraiškos Europos Komisijai pateikimo termino pratęsimo.

15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, prieš priimdama sprendimą dėl leidimo naudoti invazines rūšis išdavimo, jo galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimo galiojimo panaikinimo, gali konsultuotis su Invazinių rūšių kontrolės taryba.

16. Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimas sustabdomas, jeigu leidimo turėtojas:

1) nesilaiko išduotame leidime nustatytų sąlygų, kurios nurodytos Reglamente (ES) Nr. 1143/2014;

2) pažeidžia Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 8 straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimus;

3) dėl kitų priežasčių, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 8 straipsnio 5 dalyje;

4) pateikia rašytinį prašymą sustabdyti leidimo galiojimą, bet ne ilgesniam kaip 2 metų laikotarpiui.

17. Jeigu leidimo turėtojas nesilaikė išduotame leidime naudoti invazines rūšis nustatytų sąlygų ir pažeidė šio įstatymo ar Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 reikalavimus, prieš sustabdyti leidimo naudoti invazines rūšis galiojimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija įspėja leidimo turėtoją ir šiam pažeidimui pašalinti nustato ne ilgesnį kaip 10 kalendorinių dienų terminą, kuris, leidimo turėtojo prašymu, gali būti pratęstas 15 kalendorinių dienų vieną kartą. Terminas pažeidimui pašalinti skaičiuojamas nuo leidimo turėtojo informavimo apie sprendimo dėl įspėjimo priėmimą dienos. Jeigu per nustatytą laikotarpį leidimo turėtojas nepašalina nustatytų pažeidimų, Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimas sustabdomas ir draudžiama vykdyti visas leidime nurodytas veiklas, išskyrus laikymą ir auginimą, užtikrinant, kad invazinės rūšys nesidaugintų.

18. Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimo sustabdymo terminas skaičiuojamas nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos priimto sprendimo sustabdyti leidimo galiojimą dienos arba nuo šio straipsnio 16 dalyje nurodytame prašyme pateiktos datos.

19. Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimo sustabdymas panaikinamas:

1) jeigu leidimo turėtojas ne vėliau kaip per 6 mėnesius pašalina nustatytus pažeidimus, dėl kurių sustabdytas leidimo galiojimas. Terminas pažeidimams pašalinti skaičiuojamas nuo sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos;

2) per 1 metus nuo sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos pašalinamos kitos priežastys, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 8 straipsnio 5 dalyje;

3) leidimo turėtojas pateikė prašymą panaikinti leidimo galiojimo sustabdymą, jeigu prieš tai buvo pateikęs prašymą sustabdyti leidimo galiojimą.

20. Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimas panaikinamas, jeigu:

1) leidimo turėtojas pateikia rašytinį prašymą panaikinti leidimo galiojimą;

2) leidimo turėtojas likviduojamas ar reorganizuojamas baigdamas leidime nurodytą veiklą;

3) leidimo turėtojas miršta;

4) leidimo turėtojas per 6 mėnesius nuo sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos nepašalina nustatytų pažeidimų, dėl kurių sustabdytas Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimas;

5) per 1 metus nuo sprendimo dėl leidimo galiojimo sustabdymo priėmimo dienos nepašalinamos kitos priežastys, nurodytos Reglamento (ES) Nr. 1143/2014 8 straipsnio 5 dalyje;

6) leidimo turėtojas nepateikė prašymo dėl leidimo galiojimo sustabdymo panaikinimo iki kol baigėsi prašyme dėl leidimo galiojimo sustabdymo nurodyto leidimo galiojimo sustabdymo terminas;

7) leidimui gauti asmuo pateikė suklustotus duomenis ir dokumentus.

21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija apie sprendimo dėl Leidimo naudoti invazines rūšis galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir galiojimo panaikinimą priėmimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoja leidimo turėtoją.

22. Leidimo naudoti invazines rūšis tikslais, susijusiais su įtikinamais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus, galiojimo trukmė nustatoma atsižvelgiant į Europos Komisijos išduoto leidimo galiojimo trukmę.

23. Leidimas naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, ex-situ išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje, pakeičiamas pasikeitus juridinio asmens pavadinimui ir/ar adresui arba kai pasikeičia fizinis asmuo, naudojantis invazines rūšis, ir nesikeičiant kitoms leidimo sąlygoms. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, gavusi asmens prašymą, per 5 darbo dienas nuo prašymo, visų tinkamai įformintų dokumentų ir informacijos, reikalingos leidimui pakeisti, gavimo dienos

pakeičia prašymą pateikusiam asmeniui leidimą naudoti invazines rūšis moksliniams tyrimams, ex-situ išsaugojimui arba naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje.

24. Uždaroje valdoje augintos (laikytos) ir paplitusios aplinkoje invazinės rūšys turi būti skubiai sunaikintos invazinių rūšių naudotojų lėšomis.

25. Aplinkos ministerija ir/ar jos įgaliota institucija priima sprendimus dėl invazinių rūšių plitimo prevencijos ir valdymo priemonių, nustato įpareigojimus vandens telkinių ir žemės savininkams, naudotojams ir valdytojams dėl atskirų invazinių rūšių, kurios nurodomos Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos apraše, naikinimo priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti, kad invazinės rūšys neplistų į gretimus sklypus ar vandens telkinius, įgyvendinimo. Įpareigojimai dėl atskirų invazinių rūšių naikinimo priemonių įgyvendinimo nustatomi, atsižvelgiant į šių rūšių daromą neigiamą poveikį biologinei įvairovei, žmonių sveikatai, plitimo ypatumus ir į naikinimo priemonių veiksmingumą.

26. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija arba jos įgalios institucijos praneša Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms apie rūšių, įtrauktų į Sąjungos sąrašą, ankstyvą aptikimą ir likvidavimą, kaip nurodyta Reglamente (ES) Nr. 1143/2014, ir organizuoja šių rūšių likvidavimo priemonių taikymą Invazinių rūšių valdymo ir naikinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų išteklių apsaugos, atkūrimo ir invazinių rūšių plitimo prevencijos, valdymo ir naikinimo priemonių finansavimas

Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos rėmimo programos įstatymo, Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatytais atvejais laukinių augalų ir grybų išteklių apsaugos, atkūrimo ir invazinių rūšių plitimo prevencijos, valdymo ir naikinimo priemonės finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, Europos Sąjungos fondų ir programų, fizinių ir juridinių asmenų lėšų, tarptautinių programų ir kitų finansavimo šaltinių, kuriuos nustato įstatymai.

TREČIASIS SKIRSNIS LAUKINIŲ AUGALŲ IR GRYBŲ TYRIMAI, STEBĖSENA, DUOMENŲ KAUPIMAS IR TVARKYMAS, VISUOMENĖS ŠVIETIMAS

13 straipsnis. Duomenų apie laukinius augalus ir grybus kaupimas ir tvarkymas

1. Laukinių augalų ir grybų išteklių apskaitai ir racionaliam naudojimui užtikrinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgalios institucijos organizuoja duomenų apie laukinius augalus ir grybus kaupimą ir tvarkymą.

2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgalios institucijos kaupia duomenis ir informaciją apie atskirų augalų ir grybų rūšių paplitimą, gausą ir būklę, introdukciją ir reintrodukciją, invazinių rūšių paplitimą ir plitimo kelius, laukinių augalų ir grybų stebėseną, laukinių augalų ir grybų išteklių naudojimą, kitus su laukinių augalų ir grybų ištekliais susijusius duomenis.

3. Invazinių rūšių stebėsenos ir kiti jų paplitimo duomenys registruojami invazinių rūšių informacinėje sistemoje.

14 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų stebėseną

Siekiant nustatyti laukinių augalų ir grybų rūšių apsaugos būklę ir pokyčius bei nustatyti invazinių rūšių plitimą ir gausą, atliekama laukinių augalų ir grybų rūšių stebėseną. Stebėseną atlieka valstybės, savivaldybių, mokslo ir studijų institucijos, ūkio subjektai ir kiti asmenys, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių

stebėsenos vykdymą, nustatyta tvarka renkantys, kaupiantys ir analizuojantys duomenis ir informaciją apie gamtinės aplinkos elementų būklę.

15 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų mokslo tiriamieji darbai ir visuomenės švietimas

1. Siekiant surinkti daugiau informacijos, ištyrinėti laukinių augalų ir grybų rūšių ir bendrųjų paplitimą, gausą ir būklę, užtikrinti laukinių augalų ir grybų apsaugą ir jų išteklių naudojimo kontrolę bei siekiant nustatyti invazinių rūšių paplitimą, plitimo kelius, gausos reguliavimo priemones ir atlikti jų rizikos vertinimą, nurodytą Reglamente (ES) Nr. 1143/2014, atliekami laukinių augalų ir grybų moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra, kuriuos organizuoja ir koordinuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos.

2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos teikia informaciją apie mokslo tiriamuosius darbus Europos Komisijai, Europos Sąjungos valstybėms narėms ir kitoms tarptautinių organizacijų, kurių narė yra Lietuvos Respublika, institucijoms.

3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos, savivaldybių administracijos ir kitos institucijos pagal kompetenciją skatina visuomenės švietimą ir informuoja visuomenę apie poreikį saugoti laukinius augalus ir grybus ir jų išteklius, apie invazinių rūšių daromą žalą, apie jų valdymą, gausos reguliavimo ir naikinimo priemones.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16 straipsnis. Atsakomybė už įstatymo pažeidimus

Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šio Įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

17 straipsnis. Neteisėta veikla padarytos žalos atlyginimas

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys, padarę žalą laukinių augalų ir grybų naudotojams, žemės savininkų, valdytojų ar naudotojų laukiniams augalams ir grybams, turtui ir teisėtiems interesams ar laukiniams augalams ir grybams, kaip aplinkos objektams, privalo visiškai ją atlyginti ir, jeigu yra galimybė, atkurti iki pažeidimo buvusią būklę.

2. Pareikšti ieškinius dėl neteisėta veikla padarytos žalos atlyginimo turi teisę:

1) fiziniai ir juridiniai asmenys, kurių laukiniams augalams ir grybams, turtui ir teisėtiems interesams padaryta žala;

2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos, kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos ir savivaldybės institucijos, kai žala padaryta laukiniams augalams ir grybams, kaip aplinkos objektams.

3. Šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos institucijos, apskaičiuodamos laukiniams augalams ir grybams padarytą žalą, vadovaujasi aplinkos ministro patvirtintomis Žalos, padarytos laukiniams augalams ir grybams, apskaičiavimo tvarka, Fizinių ir juridinių asmenų neteisėta veika miškuose padarytos žalos aplinkai atlyginimo dydžio apskaičiavimo metodika, Žalos aplinkai, sunaikinus ar sužalojus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus ir objektus, skaičiavimo metodika ir Saugomoms rūšims ir jų buveinėms padarytos žalos apskaičiavimo metodika.

18 straipsnis. Laukinių augalų ir grybų apsaugos ir naudojimo valstybinė kontrolė

1. Laukinių augalų ir grybų apsaugos ir jų išteklių naudojimo valstybinę kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotos institucijos, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių laukinių augalų ir grybų apsaugos ir jų išteklių naudojimo kontrolę, nustatyta tvarka.

2. Laukinių augalų ir grybų rūšims nustatyti aplinkos ministras sudaro ekspertų komisiją rūšims nustatyti. Ekspertų komisija rūšims nustatyti, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos patvirtintais ekspertų komisijos rūšims nustatyti veiklos nuostatais, konsultuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją ir jos įgaliotas institucijas, laukinių augalų ir grybų ir jų išteklių naudojimo valstybinę kontrolę vykdančias institucijas ir prireikus teikia rekomendacinio pobūdžio išvadas dėl laukinių augalų ar grybų rūšies nustatymo.

3. Ekspertų komisiją rūšims nustatyti sudaro Aplinkos ministerijos ir (ar) jos įgaliotų institucijų atstovai, mokslo ir (ar) studijų institucijų atstovai, nevyriausybinių organizacijų atstovai, biologijos specialistai.

4. Įvežamų invazinių rūšių kontrolę pagal kompetenciją vykdo Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos.

Lietuvos Respublikos
laukinių augalų ir grybų įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 13 d. Tarybos direktyva 2013/17/ES (OL 2013 L 158, p. 193).

2. 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo (OL 2014 L317 p.35).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2020 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija iki 2020 m. balandžio 30 d. priima įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

vykdanti
Administravimo departamento
direktorės funkcijas

Teisės taikymo skyrius

Reda Skirkevičiūtė

[Signature]

Kęstutis Hažeika

*Laukiniai einantis
aplinkos ministro pareigas
2019-07-22*

Administravimo departamento
Organizacijos vystymo ir personalo
skyriaus vyriausioji specialistė

Regina Jurkonienė

2019-07-19